

KONGRESY, SYMPOZJA I KONFERENCJE

XIV Konferencja Stratygrafia Plejstocenu Polski Ciechocinek, 3–7.09.2007

W dniach 3–7 września 2007 r. odbyła się XIV Konferencja Stratygrafia Plejstocenu Polski, której celem była prezentacja najnowszych wyników badań stratygraficznych i paleogeograficznych dotyczących plejstocenu Polski. Została ona zorganizowana przez: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Łódzki, Państwowy Instytut Geologiczny oraz Komitet Badań Czwartorzędu PAN. Funkcję przewodniczącego komitetu programowego i naukowego konferencji pełnił prof. dr hab. Leszek Marks, a funkcję przewodniczącego komitetu organizacyjnego — prof. UMK, dr hab. Wojciech Wysota. W konferencji wzięło udział 78 osób, głównie pracowników wyższych uczelni, instytutów naukowych, służb geologicznych, przedsiębiorstw geologicznych, w tym goście z Niemiec, Czech i Białorusi (ryc. 1). Siedzibą spotkania był hotel *Amazonka* w Ciechocinku. Przed otwarciem konferencji dr inż. A. Krawiec (UMK) oprowadził jej uczestników po uzdrowisku i zapoznał z problematyką eksploatacji i wykorzystania wód leczniczych.

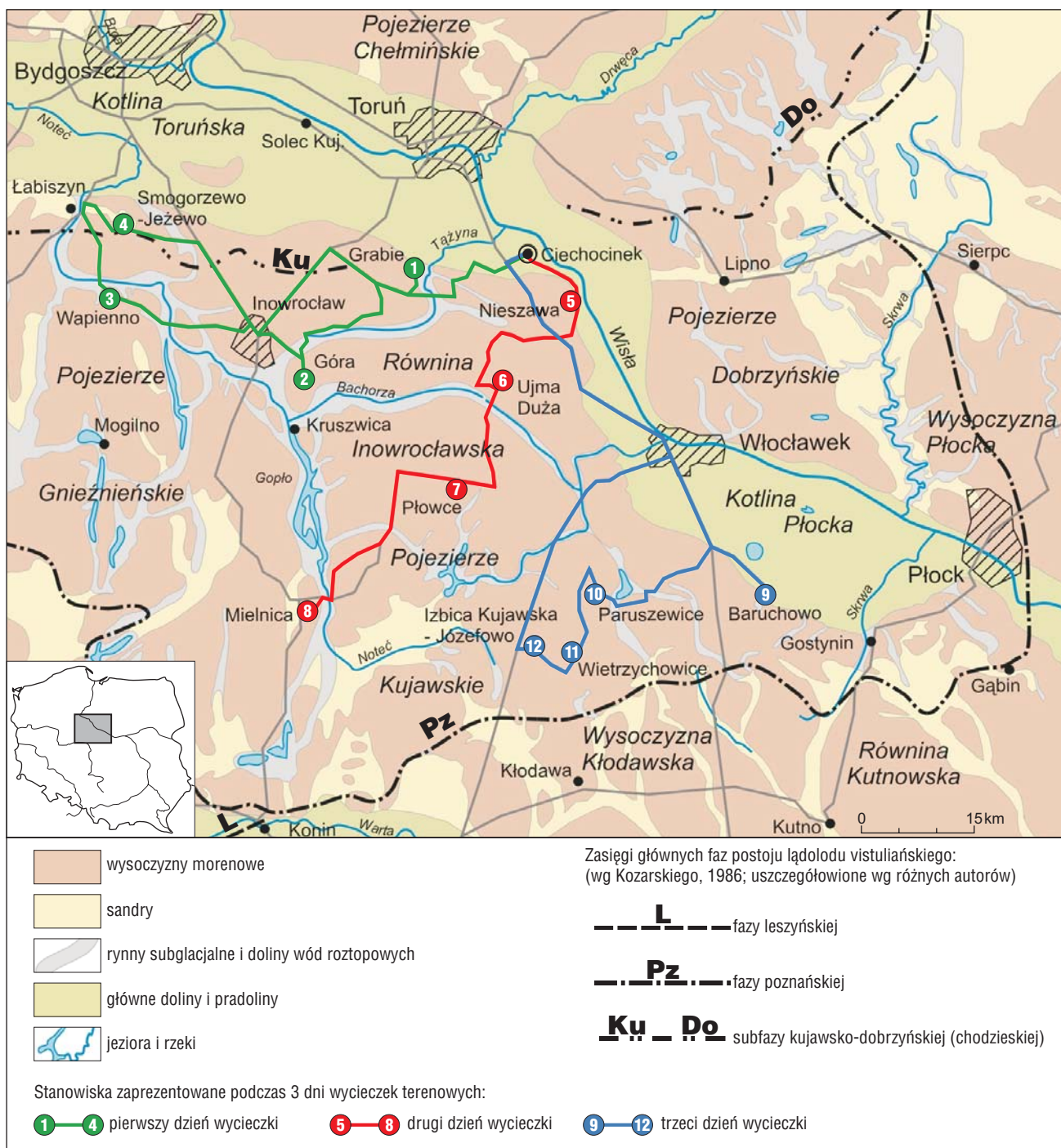
Przewodnim tematem konferencji był *Plejstocen Kujaw i dynamika lobu Wisły w czasie ostatniego zlodowacenia*. Główną intencją organizatorów było przedstawienie najnowszych wyników badań i dyskusji o problemach stratygrafii i środowisk sedymentacji osadów plejstocenijskich

oraz dynamiki lobu Wisły podczas ostatniego zlodowacenia na obszarze Kujaw i północno-wschodniej części Wysoczyzny Gnieźnieńskiej. Szczególną uwagę zwrócono na rekonstrukcję zdarzeń paleogeograficznych w czasie stadiału głównego zlodowacenia wisły oraz wpływu starszego podłoża na wykształcenie plejstocenu i rzeźbę terenu.

Konferencja została podzielona na sesje referatowe i sesję posterową (dwa pierwsze dni) oraz sesje terenowe (trzy kolejne dni). Pierwszy dzień obrad rozpoczęły 3 wykłady, wygłoszone przez W. Wysotę, P. Molewskiego i M. Roman, które były wprowadzeniem w problematykę badawczą czwartorzędu prezentowanego regionu. Dotyczyły one głównie zagadnień wieku i dynamiki ostatniego lądolodu w lobie Wisły oraz wpływu starszego podłoża na wykształcenie plejstocenu Wysoczyzny Kujawskiej. Na kolejnych sesjach referatowych wygłoszono 21 odczytów w czterech blokach tematycznych. Pod koniec drugiego dnia konferencji odbyła się sesja posterowa, na której zaprezentowano kilkanaście posterów. Na zakończenie części kameralnej zorganizowano dyskusję plenarną, która była podsumowaniem problematyki prezentowanej w referatach i posterach. Dyskusja koncentrowała się wokół tematyki paleogeograficznej starszego plejstocenu północno-

Ryc. 1. Uczestnicy konferencji w stanowisku Grabie. Fot. W. Wysota

Ryc. 2. Trasy wycieczek terenowych

wschodniej Polski, wpływu głębszego podłoża na procesy i formy glacictektoniczne na Nizinie Polskiej oraz dynamiki ostatniego lądolodu w obszarze łobu Wisły.

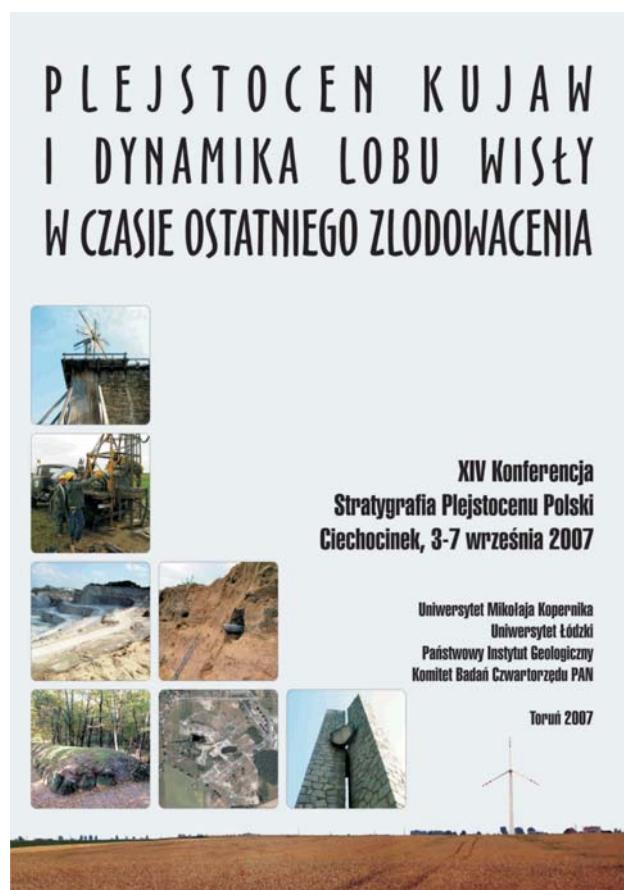
Podczas 3 dni wycieczek terenowych zaprezentowano 12 stanowisk położonych na obszarze Kujaw i północno-wschodniej Wielkopolski (ryc. 2). Pierwszego dnia przedstawiono zagadnienia dotyczące głównie stratygrafii i procesów sedymentacji osadów plejstoceny oraz dynamiki ostatniego lądolodu skandynawskiego w zachodniej części Kujaw i w północno-wschodniej Wielkopolsce. Tematykę tę zaprezentowali: P. Molewski, R. Sokołowski i

P. Weckwerth, a dyskusję prowadził W. Morawski. W stanowisku Grabie koło Aleksandrowa Kujawskiego P. Weckwerth przedstawił wykształcenie litofacjalne osadów powstałych w wyniku odpływu wód roztopowych w północnej części Kujaw w czasie recesji ostatniego lądolodu. Następnie uczestnicy konferencji mieli rzadką okazję zapoznania się z otworową kopalnią soli w Górze koło Inowrocławia oraz unikalną w skali Polski problematyką budowy i eksploatacji podziemnego magazynu ropy i paliw w kawernach solnych. P. Molewski omówił w tym punkcie również wpływ wysadu solnego w Górze na

wykształcenie plejstocenu. W kolejnym stanowisku R. Sokołowski zaprezentował sekwencję i historię depozycji osadów plejstoceniowych, spoczywających bezpośrednio na wapieniach górnej jury w kamieniołomie Wapienno, położonym ok. 20 km na zachód od Inowrocławia. Szczególną uwagę zwróciły trzy różnowiekowe pokłady glin lodowcowych i rozwinięte w nich zespoły kopalnych struktur peryglacialnych. Uczestników konferencji zainteresowała wygładzona przez łądolód powierzchnia stropowa wapieni górnourajskich z unikalnym w skali Niżu Polskiego zespołem mikroform erozyjnych w postaci rys, bruzd i zadziarów lodowcowych. Ostatnim punktem tego dnia było stanowisko Smogózewo-Jeżewo, w którym P. Weckwerth przedstawił morfologię, strukturę wewnętrzną i oryginalny mechanizm formowania części łuku moren łabiszyńskich.

W drugim dniu wycieczki przedstawiono problemy dotyczące wykształcenia i stratygrafii osadów plejstoceniowych oraz wpływu tektoniki solnej na morfologię wysoczyzn morenowych w obszarze środkowych i północno-wschodnich Kujaw. Dyskusji przewodniczył tego dnia M. Błaszkiwicz. W stanowisku Nieszawa W. Wysota i P. Molewski przedstawili procesy sedymentacji oraz interpretację stratygraficzną osadów młodszego plejstocenu odsłaniających się w zboczu doliny Wisły. Szczególną uwagę zwróciły unikatowe struktury dajek klastycznych, które wywołały ożywioną dyskusję wśród zebranych. Następnie w punkcie widokowym Ujma Duża P. Molewski zreferował zagadnienie wpływu tektoniki solnej na morfologię i ewolucję dolin marginalnych wód roztopowych Wysoczyzny Kujawskiej. W pobliskich Płowcach P. Molewski barwnie przedstawił przebieg bitwy pod Radziejowem-Płowcami (27 września 1331 r.) na tle lokalnych warunków przyrodniczych i ówczesnej sytuacji politycznej Kujaw w państwie polskim. W ostatnim stanowisku tego dnia, w rozległej żwirowni w Mielnicy, uczestnicy poznali stratyografię i genezę osadów zlodowacenia wisły, z których jest zbudowane zachodnie zbocze południowej części rynny jeziora Gopła. Poza interesującą interpretacją sedymentologiczną i paleogeograficzną, P. Molewski przedstawił również wyniki najnowszych datowań osadów metodą OSL w tym stanowisku.

Podczas trzeciej sesji terenowej M. Roman referowała stanowiska w południowo-wschodniej części Kujaw. Dyskusji tego dnia przewodniczył S. Terpiłowski. W odsłonięciu w Baruchowie prezentowane były rzeczne osady preglacialne, przykryte przez utwory wodnolodowcowe i glacialne ze zlodowaceń środkowopolskich i zlodowacenia wisły. W stanowisku Paruszewice M. Roman przedstawiła budowę wewnętrzną moreny spiętrzonej, powstałej podczas transgresji łądolodu stadiału głównego zlodowacenia wisły w następstwie zaburzenia glacictektonicznego żwirowo-piaszczystych osadów stożków marginalnych. W Wietrzychowicach uczestnicy konferencji obejrzyli megalityczne grobowce wykonane w okresie neolitu (kultura pucharów lejkowatych). W bardzo ciekawy sposób omówiono historię odkrycia i badań, a następnie interpretacji

Ryc. 3. Okładka wydawnictwa konferencyjnego

tych wyjątkowych obiektów archeologicznych. Ostatnim punktem terenowym było stanowisko w Izbicy Kujawskiej. M. Roman zaprezentowała tu złożony styl budowy geologicznej i genezę rozległego wzgórza morenowego. Tam też dokonano podsumowania części terenowej konferencji.

Streszczenia wygłoszonych referatów i posterów oraz opisy stanowisk przedstawionych podczas sesji terenowych znalazły się w specjalnym tomie konferencyjnym pt. *Plejstocen Kujaw i dynamika lobu Wisły w czasie ostatniego zlodowacenia* (228 str.), który został wydany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie (ryc. 3).

W opinii uczestników, zarówno część kameralna, jak i część terenowa konferencji, przedstawiała wysoki poziom merytoryczny. Zaprezentowana przez organizatorów w stanowiskach terenowych różnorodna problematyka badawcza spotkała się z żywym zainteresowaniem specjalistów z różnych dziedzin geologii czwartorzędowej. Dotychczasowe poglądy zostały poddane dyskusji w świetle nowych, często zaskakujących wyników badań.

Następna konferencja Stratygrafia Plejstocenu Polski odbędzie się na początku września przyszłego roku w stolicy polskich Tatr — Zakopanem.

Robert J. Sokołowski & Wojciech Wysota